

Dankwoord

Tijdens mijn masterjaar Communicatiewetenschappen aan de Vrije Universiteit las ik een artikel over cyberpesten. In dat artikel werden verschillende vormen van cyberpesten omschreven. Zo bestaat *happy slapping*, waarbij iemand in elkaar geslagen wordt, dit gefilmd wordt en dit vervolgens online verspreid wordt. Ik was geschokt dat zo iets blijkbaar vaak genoeg voorkomt om daar een term voor te verzinnen en prees mezelf gelukkig dat ik in een tijd ben opgegroeid waarin we op de middelbare school nog nauwelijks mobieltjes hadden. Het onderwerp cyberpesten liet me niet meer los en ik besloot mijn masterthesis hierover te schrijven. Ik ben op professor Elly Konijn afgestapt en heb haar gevraagd of zij me wilde helpen bij het opzetten van een onderzoek naar cyberpesten. Zo ontstond het idee om uit te zoeken waarom gepeste jongeren vaak zelf gaan cyberpesten.

Mijn masteronderzoek rolde uit in een PhD-project, mede door de hulp van mijn tweede promotor professor Lydia Krabbendam en co-promotor professor Brad Bushman. Het is vooral aan Elly Konijn, eerst mijn masterthesisbegeleider en later mijn promotor, te danken dat ik mijn onderzoek heb kunnen verrichten. Zij heeft steeds weer in mij en dit onderwerp geloofd en heeft me altijd gesteund in mijn onderzoek. Elly, de lat ligt hoog bij jou. En hoewel ik af en toe wanhoopte dat het me nooit zou lukken, bleek ik het toch altijd weer voor elkaar te krijgen. Jij stimuleerde me continu om net even een stap extra te zetten en daar ben ik je dankbaar voor. Door jouw begeleiding voel ik me nu goed voorbereid op het zijn van een zelfstandig onderzoeker.

Lydia and Brad, I would like to thank you for your help in developing the Content-based Media Exposure Scale (C-ME) and for providing financial support for finishing my PhD-project. I feel honoured to have been surrounded by such a "dreamteam" of experienced researchers!

Ik wil de leden van mijn leescommissie, Prof. dr. Jan van den Bulck, Prof. dr. Toon Cillessen, Prof. dr. Ron Scholte, Prof. dr. Bram Orobio de Castro en Dr. Iina Hellsten, graag bedanken voor het lezen en beoordelen van mijn proefschrift. Ik verheug me erop om met u van gedachten te wisselen over mijn onderzoek.

Jolanda Veldhuis, Marloes Spekman en Xanthe Plaisier, ook jullie wil ik bedanken. Als "Elly's Angels" (allen promoveerden of promoveren we bij Elly) hebben we de afgelopen jaren veel lief en leed gedeeld. Van de heerlijke avonden die we bij Elly, Johan, Lieke en Nina doorbrachten tot de vele conferenties die we met elkaar bezocht hebben. Ik vind het fijn dat ik het promoveren met jullie heb kunnen delen. We hebben het vaak inhoudelijk over ons onderzoek gehad, zoals wanneer we samen conferentiepresentaties oefenden of samen cursussen volgden. Maar ook hebben we gergeld met elkaar afgesproken om het even niet over ons onderzoek te hebben. Dank jullie wel voor jullie steun, meiden.

Dank je wel, Micha Keijer. Ik heb je al vaker gezegd dat jij belangrijk bent geweest voor wat ik aan de VU bereikt heb. Ik begon tijdens mijn studie als studentassistent bij jouw vakken. Toen jouw functie als docent statistiek vrijkwam, omdat jij ging promoveren, tipte jij me om op die functie te solliciteren. Ik had nooit verwacht in aanmerking te komen voor die baan, maar gemotiveerd door jou ging ik ervoor. En wat heeft dat goed uitgekapt! Zoals je weet vind ik lesgeven het leukste dat er is en ik doe het nog altijd met veel plezier. Maar ook in mijn onderzoek heb je me geholpen. Vooral in het begin van mijn onderzoek heb je me geregeld bijgestaan bij Mplus-analyses en dacht je met me mee over de C-ME. Ik ben blij dat Jolanda en jij mijn paranimfen zijn.

Marja Aartsen, dank je wel dat je me hebt willen helpen bij het analyseren van de longitudinale data in Mplus. Ik heb het maandenlang zelf geprobeerd, maar mijn model met al die latente variabelen was zo ingewikkeld, dat ik door de bomen het bos niet meer zag. Jij raadde me aan om terug te gaan naar de basis en alleen de geobserveerde variabelen te gebruiken. Ik kan me nog goed het eureka-moment herinneren dat diezelfde middag nog plaatsvond! Dat zijn van die momenten die alle maanden van lastige analyses het opeens waard maken. Dank je wel dat je met me meekeek naar de analyses en me uiteindelijk, samen met Elly, geholpen hebt om een prachtig paper te realiseren. Ik vind het jammer dat je niet meer op de VU werkzaam bent en ik heb me voorgenomen om ooit bij je langs te gaan in Noorwegen. Ik wil wel eens zien waarom jij het daar zo naar je zin hebt.

Fleur Perneel, dank je wel dat je me introduceerde bij de Amersfoortse Berg, de school waar jij toen werkte en waar ik een groot deel van mijn data heb kunnen verzamelen. Truuske van den Bergh, dank je wel voor het meehelpen met de collectie van de longitudinale data. Tijdens de tweede meting was ik erg druk met mijn onderwijswerkzaamheden en mede door jouw hulp en die van Xanthe is de datacollectie toch goed verlopen. Lieve neef Joost van den Bergh, dank je wel dat jij me introduceerde bij het Blaise Pascal College en het Pascal Zuid College. Vol enthousiasme hielp je me met de datacollectie en je leek dat de normaalste zaak van de wereld te vinden. Ik heb dat enorm gewaardeerd en ben erg dankbaar dat ik mijn onderzoek heb kunnen verrichten door de data die ik op deze scholen heb kunnen verzamelen. Hiervoor wil ik ook Joost Pols Paardekooper (directeur Pascal Zuid College) en Roel de Mink (directeur Blaise Pascal College) hartelijk bedanken.

Frank Leoné, dank je wel voor je feedback tijdens de schrijfweken in Griekenland. Je liet me op een andere manier naar mijn onderzoek kijken en hebt me geholpen met het maken van de figuren in het discussiehoofdstuk.

Olof Penning, bedankt voor je steun tijdens de eerste jaren van mijn promotietraject.

Karin Fikkers, bedankt voor al jouw tips over wat er komt kijken bij het maken van een proefschrift en de verdediging daarvan. Ik vind het fijn dat Jolanda, Marloes, Dian, Micha en jij mij wilden helpen bij mijn proefverdediging.

Mieke Rippen, dank je wel voor je hulp bij de Engelse samenvatting van mijn proefschrift.

Guus Gijben, dank je wel dat je me geholpen hebt met de lay-out van mijn proefschrift en dat jij voor mij het contact met de drukker hebt gevoerd. Dat nam mij een hoop stress uit handen.

Marlieke van Grinsven en Chei Billedo, bedankt voor alle koppen koffie en kletsen over andere dingen dan promoveren. En Jolien Kok, bedankt voor alles!

Pieter Bouman, dank je wel dat je mijn dankwoord hebt gelezen en van feedback hebt voorzien.

Jordi Vermeulen, dank je wel dat je me geholpen hebt om onder woorden te brengen wat de belangrijkste conclusies zijn uit mijn onderzoek.

Jelle den Hamer en Evelien Hermans, mijn lieve broer en schoonzus; tijdens de afgelopen twee jaar kregen we steeds meer contact, omdat we burens van elkaar werden. Inmiddels wonen we weer verder uit elkaar en zoals jullie weten mis ik het nog steeds om te pas en te onpas bij jullie langs te lopen voor een kop thee of gewoon stompzinnig met elkaar tv te kijken of pasta te eten. Evelien, dank je wel dat jij de strip op de voorkant van mijn proefschrift hebt willen maken! Het maakt het proefschrift voor mij zoveel persoonlijker nu jij de voorkant gemaakt hebt. Je hebt precies weten uit te drukken waar mijn proefschrift over gaat. Dank je wel!

Lieve Ronald Bouter, jij bent er vooral in de laatste jaren van mijn promotietraject geweest. Dank je wel voor alle steun die je me gegeven hebt. Je zorgde voor me als ik een drukke onderwijsperiode had en nauwelijks aan mijn onderzoek toekwam. Ook luisterde je steeds als ik mijn frustraties of juist enthousiasme over mijn onderzoek uitte. Maar vooral bedankt voor je onuitputtelijke geloof in mij. Volgens mij denk jij dat ik een of andere *superwoman* ben die alles kan en dat heeft er geregeld voor gezorgd dat me dingen gelukt zijn waarvan ik van tevoren had gedacht dat ze te moeilijk zouden zijn. Dank je wel!

Mijn grootste dank gaat uit naar mijn ouders. Natuurlijk vind ik het hartstikke fijn hoe jullie altijd in me geloven, maar jullie hebben ook praktische hulp geboden aan mijn proefschrift. Tijdens mijn masteronderzoek heb ik data verzameld onder 892 jongeren. Die jongeren hebben allemaal een lange vragenlijst ingevuld, welke daarna nog "even" in SPSS ingevoerd moesten worden. Aangezien ik in die periode RSI-klachten aan mijn handen had, was het voor mij te belastend om die data in SPSS in te voeren. Gelukkig vonden mijn ouders het geen probleem om me te helpen. Zij hebben voor mij al deze 892 vragenlijsten in SPSS ingevoerd, wat uren en uren werk gekost heeft. Pap, mam, ik vind het ontzettend bijzonder hoe ver jullie steun aan mij gaat. Het betekent veel voor me dat jullie me onvoorwaardelijk steunen in alles wat ik doe, of dat nou is door data in te voeren of door te luisteren als ik met lastige

dingen worstel. Jullie zijn in de afgelopen jaren altijd geïnteresseerd gebleven in waar ik mee bezig was. Pap, jij vroeg onvermoeibaar geïnteresseerd door naar de resultaten die uit mijn analyses kwamen. Jullie steun heeft me er in moeilijke momenten zeker doorheen gesleept. Dank jullie wel, ik prijs me gelukkig met jullie!

Mijn laatste woord van dank gaat uit naar een van de respondenten van het eerste onderzoek waar dit hele promotieproject mee begon. Jij (meisje van 15 jaar oud, anoniem) schreef op de laatste pagina van de vragenlijst: "Dank je wel dat je dit onderzoek doet. Ik word al jarenlang gepest en ik zou graag willen dat er wat aan cyberpesten gedaan wordt". Deze opmerking ben ik nooit vergeten en heeft me door zware periodes heen gesleept. Ik draag mijn proefschrift dan ook op aan jou.